

GEBE KADINLARIN, DOĞUM KONTROL YÖNTEMLERİ, CİNSEL ORGANLAR VE CİNSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLAR HAKKINDAKİ BİLGİLERİ

Nuray BOZKURT*, Aydan BİRİ*, Ümit KORUCUOĞLU*, Nur AKSAKAL**, Tuncay NAS*,
Onur KARABACAK*, Özdemir HİMMETOĞLU*

* Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

** Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı

ÖZET

Amaç: Bu çalışma gebe kadınların cinsel organlar, kontraseptif yöntemler ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konularındaki bilgi düzeylerini ölçmek için planlanmıştır.

Metod: Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Obstetrik ve Jinekoloji Bölümü'ne başvuran 54 gebe kadın araştırmaya dahil edilmiştir. Bu kadınlara demografik özelliklerini ve cinsel organlar, kontraseptif yöntemler ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konularındaki bilgi düzeylerini öğrenmeye yönelik sorular içeren bir anket uygulanmıştır.

Bulgular: Ankete katılan gebelerin ortalama yaşı 27.5±4.08'di. Gebelere doğum kontrol yöntemleri sorulduğu zaman %61.2'sinin doğum kontrol hapları, %78.7'sinin prezervatif ve %38'inin tüplerin bağlanması hakkında bilgi sahibi olduğu görüldü. Araştırmaya katılan gebelerin %96.1'i AIDS'in, %39.2'si hepatit B-C'nin, %29.4'ü gonoreenin, %3.9'u klamidyanın, %9.8'i herpes virüsün, %11.8'i HPV'nin, %27.5'u sifilizin(frengi) cinsel yolla geçen hastalık olduğunu biliyorlardı.

Sonuç: Bu çalışmanın gebe kadınlarda uygulanması, cinselliği yaşayan, cinsel yolla bulaşan hastalıklar için bir risk grubu oluşturmalarından ve kontraseptif yöntemlere ihtiyaç duyacak bir populasyon olmalarından kaynaklanmaktadır. Çalışmanın sonucunda gebe kadınların istenilen bilgi düzeyinde olmamalarının saptanması toplumumuzun bilgilendirilmesi ve koruyucu hekimlik yönünden önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelik, kontraseptifler

SUMMARY

Level of Knowledge of Pregnant women on Sexual Organs, Contraceptive Methods and Sexually Transmitted Diseases

Objective: This study is designed to determine the level of knowledge of pregnant women on sexual organs, contraceptive methods and sexually transmitted diseases.

Method: 54 pregnant women who applied to Gazi University Obstetrics and Gynecology Department were included. They were applied a questionnaire including questions about their demographic properties and their level of knowledge related to sexual organs, contraceptive methods and sexually transmitted diseases.

Results: Mean age of the participants was 27.5±4.08. When they were asked about contraceptive methods, 61.2 % had knowledge about oral contraceptives, 78.7 % about preservatives, and 38 % had knowledge about tube ligation. 96.1 % of patients cited AIDS, 39.2 % hepatitis B and C, 29.4 % gonorrhoea, 3.9 % chlamydia, 9.8 % herpes virus, 11.8 % HPV (genital wart) and 27.5 % syphilis as sexually transmitted diseases.

Conclusion: *The reason why this study is performed with pregnant women is that they have a sexual life, they are under the risk of sexually transmitted diseases and they need contraception. Finding out that pregnant women don't have enough knowledge is important in regard to education of the population and preventive medicine.*

Key words: *contraceptives, pregnancy, sexually transmitted diseases*

Cinsel yolla bulaşan HPV, gonore, klamidy, sifiliz, AIDS ve hepatit gibi enfeksiyonlar gebelikte, henüz tam olarak ortaya konamamış, çeşitli komplikasyonlara yol açabilirler. Bunlar arasında en sık karşılaşılanlar asendan yolla fetal zarların, amnion sıvısının ve fetüsün enfeksiyonu ve bunun sonucu olarak görülen preterm eylem riskidir. Konjenital enfeksiyon, preterm eylem ve preterm doğum ise anne-çocuk sağlığını ve toplumun genel sağlık düzeyini ve ekonomik dengelerini tehdit eden önemli komplikasyonlardır. Bu nedenle komplikasyonlar ortaya çıkmadan koruyucu hekimlik hizmetlerinin gebelere sunulması önemlidir. Gebe kadınlar, toplumda gebelik öncesinde ve sonrasında düzenli cinsel hayatı olan ve çoğunlukla gebelik sırasında da cinsel hayatı devam eden bir popülasyonu oluşturmaktadırlar. Toplum sağlığı açısından, hem böyle bir popülasyonun kontrasepsiyon, enfeksiyonlar ve cinsel organlar hakkında bilgi düzeyini ölçmek, hem de gebelerin cinsel yolla bulaşan hastalıklara açık olmaları, bu tür olası enfeksiyonların gebeliği komplike edebilecek olması ve özellikle gebelik sonrasında kontraseptif yöntemlere ihtiyaçları olması nedeniyle incelenmesi gerekliliğine inanmaktayız. Bu nedenle gebe kadınlara yönelik bir anket çalışması uyguladık.

MATERYAL METOD

Araştırma kapsamına Gazi Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine başvuran ve gebe olan ve ankete katılmayı kabul eden 54 kadın alınmıştır. Araştırma Şubat-Mart 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Kadınlara demografik özelliklerini ve cinsel organlar,

doğum kontrol yöntemleri, cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilgi düzeylerini sorgulayan bir anket uygulanmıştır. Anketler yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS 10.0 bilgisayar programı ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Ankete katılan gebelerin ortalama yaşı 27.5 ± 4.08 'di. %7.4'ü okuma- yazma bilmiyor, %14.8 ilköğretim mezunu, %57.4 ortaokul-lise mezunu, %20.4 üniversite mezunuydu. Gebe kadınların %25.9'u bir yıldan az süredir evliydi, geri kalanların evlilik süresi ortalaması 7.13 ± 4.89 yıldır. %15.7'si bir işte çalışırken %84.3'ü ev hanımı idi. Ortalama gebelik sayıları 1.85 ± 1.03 ve ortalama doğum sayıları 0.86 ± 0.81 'di. Daha önce doğum yapanların %90.3'ü normal spontan vajinal yolla doğum, %9.7'si sezaryen ile doğum yapmıştı. %13 sigara içme, %18.5 kronik hastalık oranı vardı. Gebelerin %9.8'i düzenli egzersiz yapıyordu. Gebelere doğum kontrol yöntemleri sorulduğu zaman %61.2'sinin doğum kontrol hapları, %42.6'sinin doğum kontrol iğnesi, %74.5'unun rahim içi araç, %78.7'sinin prezervatif, %63.8'inin geri çekme %36.2'sinin takvim metodu, %38'inin tüplerin bağlanması hakkında bilgi sahibi olduğu görüldü.

Araştırmaya katılan gebelerin %96.1'i AIDS'in, %39.2'si hepatit B-C'nin, %29.4'ü gonoreenin, %3.9'u klamidyenin, %9.8'i herpes virüsünün, %11.8'i HPV'nin, %27.5'u sifilizin (frengi) cinsel yolla geçen hastalık olduğunu biliyorlardı.

Anket dahilinde, ayrıca, hastalara bazı cinsel organ isimleri verilerek bunların kadın- erkek cinsel organı olup olmadığı soruldu; verilen cevaplar tablo I'de özetlendi.

Tablo I: Gebe kadınların cinsel organ isimleri bilgisi

	rahim	penis	prostat	vajina	yumurtalıklar	tüpler	meme
Kadın genital organı mı?	%50.9	%2	-	%86.8	%30.8	%15.4	%25
evet							
hayır	%49.1	%98	%100	%13.2	%69.2	%84.6	%75
Erkek genital organı mı?	%2	%98	%22	-	%4	%6	-
evet							
hayır	%98	%2	%78	100	%96	%94	100

TARTIŞMA

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, cinsel aktif her grubu etkileyebileceği gibi gebe popülasyonu için de bir tehdit oluşturmaktadır. HPV, gonore, klamidya, sifiliz, AIDS ve hepatit gibi bir çok enfeksiyon cinsel yolla bulaş göstermektedir. Çalışmamızda, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve cinsel organlar hakkındaki bilgi düzeyinin yeterli olmadığı izlenmiştir. Belki konunun popülerliği ve medyada sıkça karşılaşılmaması nedeniyle katılanların %96.1'i AIDS'in cinsel yolla bulaştığını bilirken HPV, herpes virüs gibi önemli cinsel yolla bulaşan hastalık etkenleri hakkındaki bilgi düzeyleri oldukça düşük bulunmuştur.

Trikomonas, klamidya gibi bir çok cinsel yolla bulaşan enfeksiyonun asendan yolla fetal zarları ve bunu takiben amnion sıvısını enfekte edebildiği ve ortamda artan sitokinlerin ve proinflatuar maddelerin preterm eylemi tetiklediği daha önceki çalışmalarda gösterilmiştir⁽¹⁾. Bu iyi bilinen etkenlerin yanı sıra mobiluncus, mikoplazma türleri gibi daha bir çok ajanın benzer mekanizmalarla preterm eyleme ve preterm membran rüptürüne neden oldukları düşünülmektedir⁽²⁾. Ayrıca yapılan bir çok çalışma enfeksiyonun yerleşmesini takiben verilen tedavilerinin hiçbirinin preterm eylemi ve preterm doğumu önlemede etkili olmadığını göstermiştir⁽³⁾. Bu da bize enfeksiyondan korunmanın olası gebelik komplikasyonlarını önlemede tedaviden daha değerli olduğunu göstermektedir.

İncelediğimiz toplulukta en çok bilinen kontraseptif yöntem olan "prezervatif" in bile % 78.7 oranında kalması hem cinsel yolla geçen enfeksiyonlar hem de korunma yöntemleri hakkında bilgi eksikliğinin bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle bir çok merkezde yapılan laktasyon, doğum ve obstetrik aciller gibi konuların irdelendiği gebe eğitim programlarına cinsel yolla bulaşan hastalıklar, bunların önlenmesi ve kontraseptif yöntemler hakkında bilgilerin eklenmesi gerektiğine inanmaktayız.

Ayrıca, incelediğimiz popülasyonun kontraseptif kullanımı konusundaki yetersiz bilgisinin ülke nüfusunun planlanmasına katkı sağlayabilecek önemli bir hedef olduğuna inanıyoruz. Görüşülen kadınların yalnız % 38'inin tüp ligasyonu gibi bir aile planlaması yönteminin varlığından haberdar olmaları bu fikrimizi desteklemektedir. Tüm dünyada doğum sonrası taburcu

olmadan yapılan tüp ligasyonu aile planlaması yöntemi olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır⁽⁴⁾. Gebelik sürecindeki kadınların postpartum tüp ligasyonu ve diğer modern kontraseptif yöntemler hakkında bilgilendirilmeleri doğum sonrası çok kısa bir süre içerisinde oluşabilecek istenmeyen gebelikleri önlemede faydalı olabilecektir. Kadınların kendi cinsel organlarının ne olduklarını bilmeleri bu organlarla ilgili hastalıklar ve tarama testleri hakkında da bilgi sahibi olmaları için önem taşımaktadır. Kadın öncelikle kendi organlarını tanımalıdır ki sağlığı için gerekli zamanda hekime başvurabilmeli ve düzenli tetkiklerini yaptırarak kötü sonuçlanacak bir hastalıktan korunabilmelidir. Cinsel organlar hakkında bilgi düzeyinin yetersiz olması eğitime önem vermek gerektiğini vurgulamaktadır. Kontraseptif kullanımı, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve cinsellik bilgileri literatürde sıkça rastlanan, hakkında oldukça araştırma yapılmış konular olmakla birlikte, gebelerde bu konular hakkında yapılmış bir çalışmaya literatürde rastlayamadık. Bu nedenle çalışmamızın, daha önce araştırılmamış bu konuda bir fikir vermesi ve gelecek çalışmalara ışık tutmasını amaçladık. Bu çalışmanın gebe kadınlarda uygulanması, cinselliği yaşayan, cinsel yolla bulaşan hastalıklar için bir risk grubu oluşturmalarından ve kontraseptif yöntemlere ihtiyaç duyacak bir popülasyon olmalarından kaynaklanmaktadır. Çalışmanın sonucunda gebe kadınların istenilen bilgi düzeyinde olmamalarının saptanması toplumumuzun bilgilendirilmesi ve koruyucu hekimlik yönünden önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

1. Gestational bleeding, bacterial vaginosis, and common reproductive tract infections: risk for preterm birth and benefit of treatment. *Obstet Gynecol.* 1999 May; 93(5 Pt 1): 715-24.
2. Antenatal microbiologic and maternal risk factors associated with prematurity. *Am J Obstet Gynecol.* 1990 Nov; 163(5 Pt 1): 1465-73.
3. Antibiotics for bacterial vaginosis or Trichomonas vaginalis in pregnancy: a systematic review. *Obstet Gynecol.* 2005 Apr; 105 (4): 857-68.
4. Performing tubal sterilizations during women's postpartum hospitalization: a review of the United States and international experiences. *Obstet Gynecol Surv.* 1992 Feb; 47 (2): 71-9.